

פא א ב ג מיי פייז
מהל' כ"מ הל' כ"א:
פב ד מיי פ"ו מהל' חובל
ומיך הלכ' טז סמנ
עשין ע טו"ש"ע ח"מ ס'
תי סקי' לר:
פג ה מיי' שם טו"ש"ע שם
סעיף לו:
פד ו מיי' שם טו"ש"ע שם
סעיף לה:
פה ז מיי' שם הל' טו:
פז ח מיי' שם וסמנ שם
טור ש"ע שם סעיף
לו:
פח ט מיי' שם הל' טו:

מוסף רש"י

במי שהמת שלו. מי
שחלו לו להחיל נבילתו
לכלבים, ולא כו' (וש"י
לבעלים מטפלין
בבבילה. כלומר נטילין את
הנבילה (וע"ל ט) ששמן לו
הנבילה של בהמתו שמתה
על ידי זה שהוקה לו
ועליה מוסף ומשלים דמיהן
(ב"מ טז).

שור ושור פסולי המוקדשים שנגחו. פירש רב יהודה גאון דהיינו שור צבור דלא פריק ליה ולפי שאין לו פדיון אעפ"י שדינו להיות נשחט במדינה והנאל לכהנים צמומו כצדי וכליל דאפילו להאכילו לנכרים מתיר ר' עקיבא צבורות (דף כג): מטעם דאיתקש לצדי ואיל אפי' הכי לא חשיב בחייו ממון הדיוט ושור רעהו וכן כל פסולי המוקדשים שלא נפדו חבל צבור דשור רעהו שפדו ליכא לאוקמי דשור רעהו מקרו אע"פ שאסורים בגיזה ועבודה דהא לקמן בשמעתין מחייבין שור הדיוט שהמית שור פסולי המוקדשין וצור נמי הוה מחייבין אי לאו משום דכתיב והמת יהיה לו

הא ברבנן הא בר' נתן. וקמ"ל דאפי' צניי שוריים יהיה הדין כמו ששור וצור אע"ג דששור וצור לר' נתן שייך טפי למימר כי ליכא לאשתלומי משור משתלם מצור מטעם דאמר אנה תוראי צניין אשכחתימה את קטלמיה וצשור וצור ליכא למימר הכי ולרבנן הא קמ"ל דלא מימא דוקא צשור וצור אמרינן הכי דכי ליכא לאשתלומי מצור לא משתלם משור דהיינו משום דצור עושה עיקר המעשה ואיכו קטל בהנבילה לכך לא נטיל חיובו על השור אע"ג דליכא לאשתלומי מיניה חבל צשור ושור שאין צוה עיקר הדין יומר מצוה הוה אמרינן דאפילו לרבנן כי ליכא לאשתלומי מהאי משתלם מהאי ונראה לר"י דצדי ורבינא ק"ל האי כוליה הוקא עבד והאי כוליה הוקא עבד דאי ק"ל פלגא נוקא עבד למה יאמר רבי נתן דכי ליכא לאשתלומי מהאי משתלם מהאי הא לא שייך הכא טעמא דאנה תוראי ולא קאמר הא והא כרבי נתן הא קמ"ל פלגא נוקא עבד והא קמ"ל דאמר כולה נוקא עבד משום דנראה לו לגמרא טעם ראשון דאמר רבא עיקר דהא כולה נוקא עבד ולהכי מוקי כולה כוותיה:

שור ואדם שדחפו צבור. * לא שדחף אדם צבורה דא"כ צעל הצור אמאי מחייב דאטו אם ישים אדם טלימו שחצרו צאש של חצירו וכי יתחייב צעל האש

ואם שדחפו או שלא צבורה אמאי יתחייב צבורה ויש לומר כגון שידע האדם צבורה נפילת חצירו וחשיב צבורה מידי דהוה אנתהפך דסוף פ"ב (לעיל ד' ט): **לענין** כופר ושלישים ש"ע עבד שור חייב. וא"ת והא שור פטור ממימה כיון שהוא אדם דחפו דהו כמו (לעיל י'): הכוזה עשרה בני אדם צעש מקלות צצבת אחת דברי הכל פטור וכיון דלא מוחייב מיתה לא מוחייב כופר דלעיל צ"פ ד' ו' (ד' מה. וס) משמע דרצב ס"ל כרצה דאמר דאי אין השור צסקילה אין הבעלים משלמין כופר דאמר בהדיא דשלא צבורה משלם דמים ונראה דלא איירי כדחפיהו שניהם צבת אחת אלא כל אחד בפני עצמו: **לענין** ב"ים ושור פסולי המוקדשין. כשנפדו מיירי דאי לא נפדו אדם ושור נמי פטורין מדכתיב רעהו מימה דצבור אמאי פטור כיון שנפדו והא הוה המיתה שלו למ"ד פודין הקדשים להאכילן לכלבים ואי הוה מיירי בשלא נפדו מיחא שלא יכולים לפדותם לאחר מיתה דבעינן העמדה והערכה ואפילו למ"ד אין פודין קשה דמוכח בפרק כל שעה (פסחים דף טז): דהיינו דווקא להאכילן לכלבים חבל להסיקן תחת תבשילו פודין לכ"ע צשמעתה דאוכל חמץ של הקדש צמועד מעל ומסיק רב אשי לכ"ע אין פודין כו' ודכ"ע דבר הגורם לממון לאו כממון דמי וצפלוגתה דר' יוסי הגלילי ורבנן קמפלגי אלמא מדמעל פודין להסיקו תחת תבשילו או לצורך הנאה אחרת וכן פי' שם הקונט' ואין לתמוה מ"ש אכילת כלב משאית דלמא כיון דמיעטיה מואכלת ולא לכלבין לית לן למעוטי אלא כיוצא בה אכילה וניהו אליבא דרב יוסף דמפרש התם לעולם צפודין הקדשים להאכילן לכלבים קמפלגי ז"ל דאי דאין חילוק בין אכילת כלב לשאר הנאות ושמה רצב כרצב יוסף ס"ל: **נפקא** ליה מוהמת יהיה לו דשור. ואע"ג דלא ילפינן שור מצור לפטור היכא שאין המיתה שלו מ"מ ילפינן צור משור לצעלים מטפלים צנבילה דג' קראי כתיבי כדאמרין צפ"ק (דף י'): **איפוך** אגא. וא"ת אם כן רעהו דכתיב רחמנא למה לי לאפוקי הקדש וי"ל דאצטריך להקדש שנגח הדיוט אך קשה דמשור איש נפקא:

ואם שור פסולי המוקדשים שנגחו (מאי ניהו שור צבור דלא פריק ליה) אביי אמר במשלהם ח"ג רבינא אמר משלם רביע נוק הא והא בתם הא כרבנן והא כרבני נתן איבעית אימא הא והא כרבנן הא בתם הא במועד איכא דאמרי אביי אמר ח"ג רבינא אמר כוליה נוק הא והא במועד הא כרבנן והא כר' נתן איבעית אימא הא והא כרבי נתן הא במועד והא בתם אמר רבא ישור ואדם שדחפו לצור לענין נזקין כולן חייבין לענין ארבעה דברים ודמי ולדות אדם חייב ושור וצור פטור לענין כופר ושלישים של עבד שור חייב אדם וצור פטורים לענין כלים ושור פסולי המוקדשין אדם ושור חייבין וצור פטור מאי טעמא אמר קרא והמת יהיה לו במי שהמת שלו יצא זה שאין המת שלו למימרא דפשיטא ליה לרבא והא מובעיא בעי ליה לרבא דבעי רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לצור מהו הא והמת יהיה לו במי שהמת שלו יצא זה שאין המת שלו או דילמא והמת יהיה לו לבעלים מטפלין בנבילה הוא דאתא בתר דבעיא הדר פשטה אלא בעלים מטפלין בנבילה מנא ליה נפקא ליה מן והמת יהיה לו דשור מאי חיות דוהמת יהיה לו דשור מפקת ליה לבעלים מטפלין בנבילה והמת יהיה לו דצור מפקת ליה למי שהמת שלו איפוך אגא מסתברא פטור גבי צור הואיל ופטור בו את הכלבים אדרבה פטור גבי שור שכן פטור בו חצי נוק כוליה נוק מיתה לא אשכחן: נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו כו': מתניתין דלא כר' יהודה דתניא ר"י מחייב על נוקי כלים צבור מאי טעמא דרבנן דאמר קרא ונפל שמה שור או חמור שור ולא אדם חמור ולא כלים ורבי יהודה או לרבות את הכלים ורבנן או

שנפדה דקרינא ציה שור רעהו אחר שפדלו: מאי טעמא צור פטור: דכתיב והמת יהיה לו. גבי צור: מי שהמת שלו שיכול למכור הנבילה יא' זו שאף על פי שנפדה טעון קצורה דאמרין גבי פסולי המוקדשין שנפדו צמס' צבורות צפ' שני (ד' טו). מוצא (דברים יב) ולא גיזה צשור [שס] ולא חלב ואכלת [שס] ולא לכלבין מכלן שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים: **לבעלים** מטפלין צנבילה. כדאמרין צפ"ק (ד' י'): והמת יהיה לו לניזק אתה אומר לניזק כו': ומאי חזית דהאי והמת יהיה לו דשור מפקת ליה לבעלים מטפלין צנבילה. ומחייבת ליה אנגיחת פסולי המוקדשין: איפוך אגא. ואוקימנא חיובא דפסולי המוקדשין אצור: שור ולא אדם. מדלגא כתיב ונפל שמה הנופל אלמא למעוטי אתה. ולקמיה [גד]. פריך שאר בהמות מנא ליה דלמא כולם ממעטינן: לחלק

(א) רש"ל מ"ג, (ב) [ע"י חוס'] לעיל י': ד"ה ואם איתא וכו' גבי רבא, (ג) [לעיל נא. דל. ד]. (ד) [ע"י חוס'] וצחא ע"ל: ד"ה וצטריפה, (ה) [לעיל י': ושי"ג, ו] לעיל ה': ושי"ג, (ו) רש"ל מ"ו וכו' דגם מתוספות משמע שרצב יהודאי פירש כן ולא רש"י וכו' מהר"ש מ"ש צב"ש ה"ג ר"ל הלכות גדולות כ"א לומר שכן מלמא בהלכות גדולות שחבר רב יהודאי גאון ומ"מ נראה שאינו מלשון רש"י שהרי כתב לעיל [דף נא. ד"ה שור] בפשיטות דלא צויהו וכן לא הוסיף שחלק עליו אלא שחלמיך אחד כתבו בגליון, (ח) [ויקרא כד. ט] ושמות כ"א, (י) רש"ל מ"ו, (י) [ע"י חוס'] לעיל י': ד"ה ואם, (ט) [ע"י חוס'] לעיל ו. חוס' ד"ה [לחמ"י].

תורה אור השלם

1. בעל הבור ישלם כסף קשיב לבעליו וזמנת ידהו לו:
2. וכו' יפתח איש בור או פי יצרה איש בר ואלא יבטשו ונפל שקמה שור או חמור:
שמות כא לג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שור ואדם וכו' לא שדחף אדם. עיין לעיל ד' ו' ע"ל חוס' ד"ה [לחמ"י].

רבינו חננאל

אמר רבא שור ושור פסולי המוקדשין. פיר', שור פסולי המוקדשין שלא נפדו. שור ולא אדם. פיר' וצ"ל, מדמקשי ומפיקי אליביה, שבע מינה דהילכתא כוותיה בהאי.